

ระบบสนับสนุนการวางแผนจัดการทรัพยากรเพื่อการเกษตรและบริการ ระยะที่ 1 ภาคเหนือตอนบน : องค์ความรู้ท้องถิ่นด้านการจัดการไม้ผล

ธวัชชัย รัตน์ชเลศ พฤกษ์ ยิบมันตะศิริ รุ่งทิพย์ อุทุมพันธ์ และ จงรักษ์ มูลเพย
ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

คำนำ

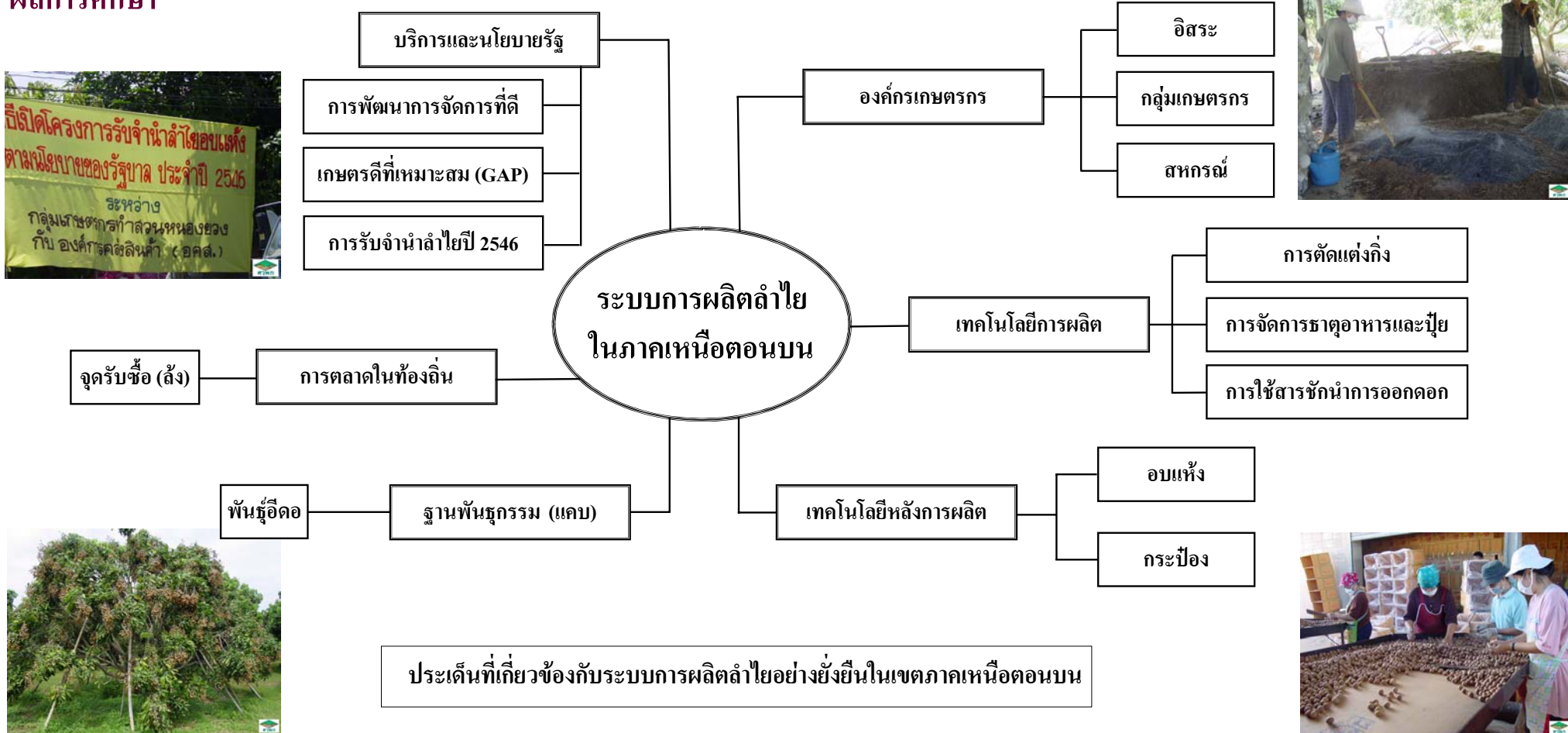
งานวิจัยเป็นการศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่นด้านการจัดการไม้ผลเศรษฐกิจ 4 ชนิด ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง และ ส้ม ในขอบเขตพื้นที่ 3 จังหวัดของภาคเหนือตอนบน ในเบื้องต้นนี้ขอเสนอเฉพาะข้อมูลลำไย ที่ได้ดำเนินการมาได้รอบ 6 เดือนแรก

องค์ความรู้ท้องถิ่น (local knowledge) มีความสำคัญ คือ เป็นความรู้ที่ได้ผ่านการเรียนรู้ ทดสอบ สังเคราะห์ และนำไปปฏิบัติจริงโดยเกษตรกรในพื้นที่ องค์ความรู้ท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศเกษตร ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายในเขตภาคเหนือตอนบน จึงช่วยสนับสนุนการวางแผนการผลิตไม้ผลเชิงยุทธศาสตร์ เมื่อนำไปประกอบกับข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับมหภาค

ระเบียบวิธีการวิจัย

จากข้อมูลทุติยภูมิที่มีอยู่แล้ว คณะวิจัยได้กำหนด ภูมิวิเวศน์ของไม้ผลแต่ละชนิด คุณสมบัติของผู้รู้ และระบบการผลิตไม้ผล ในขณะเดียวกันได้มีการสำรวจพื้นที่เพาะปลูก ค้นหาผู้รู้ พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชาวสวนไม้ผล ซึ่งมีพื้นที่ถือครองทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก

ผลการศึกษา

ตัวอย่างประเด็นสำหรับวิจัยและพัฒนาลำไยอย่างยั่งยืน

- องค์กรผู้ปลูกลำไย รวมตัวเพื่อเจรจาต่อรองการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการจัดการส่งออก และราคาผลิตผล
- การใช้สารชักนำการออกดอก เป็นเทคโนโลยีที่เปลี่ยนโฉมการผลิต การแปรรูป และการตลาดลำไย แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถกำหนดอัตราที่เหมาะสม และขาดข้อมูลผลกระทบสุขภาพด้านการผลิต และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของลำไยในระยะยาว

คำขอขอบคุณ

โครงการวิจัยระบบสนับสนุนการวางแผนจัดการทรัพยากร เพื่อการเกษตรและบริการ ระยะที่ 1 ภาคเหนือตอนบน : องค์ความรู้และยุทธศาสตร์ในระบบการผลิตไม้ผล ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้ทุนวิจัย เกษตรกรเจ้าของสวนลำไย สหกรณ์การเกษตร ผู้ประกอบการรับซื้อ และแปรรูปลำไย ใน จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน และ จ.เชียงราย ที่ให้ข้อมูล

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่